

Versenyképes oktatás, piacképes szakember

Oktatásmódszertani konferencia – OMIKO

Szent István Egyetem , levelező tagozat, Zenta, 2016. okt. 7.

Muhi Béla:

A középiskolától az egyetemig és tovább...

Absztrakt (összefoglaló)

A középiskolai oktatás egybeesik a fiatalok testi és szellemi fejlődésének kulcsfontosságú időszakával, a serdülőkorral, amikor a gyermek nagykorúvá, majd hogyanem felnőtté válik. Oktatási intézményeinkben szem előtt kell tartanunk, hogy a felnőtt létehez szükséges kompetenciák tudatosítása és fejlesztése a mindennapi pedagógiai gyakorlat lényeges része legyen. A diákoknak meg kell tapasztalniuk a produktív, felelősségteljes felnőtt életszerep sajátosságait. A tudás tisztelete, a munka megbecsülése, a közösségi vállalások fontossága, a családi élet szépsége és felelőssége, az erkölcsös jellem erényei – megannyi eleme van az egyéni és a közösségi jövőkép kialakításának. Ennek a folyamatnak meghatározó összetevője mindaz, ami az iskolában és az egyetemen zajlik, és a sikeres életpálya-építéshez hozzájárul.

Kulcsszavak: serdülőkor, felnőtt életszerep, erkölcs, tudás, munka, egyéni jövőkép, közösségi jövőkép, életpálya

-----

Az közoktatásban eltöltött 40 munkaév és a kertészeti képzés 20 éve alatt sok tapasztalat gyűlt össze, amit nehéz egyetlen cikkben közreadnom. Ezért álljon itt csak néhány gondolat, fontosnak vélt mondanivaló...

A **tanítás** és a **nevelés** az emberiség egyik legfontosabb tevékenysége, miáltal újraterepmi önmagát, megőrzi folytonosságát, és közben a jövőjét építi. Ha csak egyetlen egy generáció is kiesik, és nincs, aki átadja a kultúrát, a tudást, a tapasztalatot, az ember az állati szintre süllyed. Ha a csecsemőket valamilyen sorscsapás következtében magukra hagyánk, és mégiscsak életben maradnának, felcseperednének, vajon mire vinnék? Mikor találnák ki a beszédet, az írást, a munkát, a közösségi életet – ha egyáltalán eljutnának odáig. Gondoljuk csak meg, mennyi évezred kellett ahhoz, hogy eljussunk idáig, ahol most tartunk. Mindannyiunk feladata a kultúra, a művelődési értékek megvigyázása, továbbadása, terjesztése, megismertetése az új nemzedékekkel, és folytonos gazdagítása. Egyszóval emberi mivoltunk szüntelen újraterepmése. A tanulás, a nevelés alapvető színtere a család. Azután az iskola, és végső soron az egész társadalom oktat, nevel, jellemet formál, embert farag. Az ember csak neveléssel válik emberré. (Gárdonyi Géza)

A kultúráközvetítés, a tanítás és nevelés legalapvetőbb színtere a **család**. A család szerepe kulcsfontosságú az értékek újrateremtésében. A családban utánzással, mintakövetéssel, tanulással történik a gyermek viselkedésének formálódása, alakítása, amit a szülők ösztönösen vagy tudatosan irányítanak. A szülők felelősek gyermekeik gondozásáért, ellátásáért, védelméért, neveléséért, ellenőrzéséért, majd elindításukért az életben. A család az első közösség, melybe az ember beleszületik. A családnak tehát nagy a felelőssége a gyermekek személyiségének a formálásban, a nevelésben, a megfelelő cselekvésminták átadásában, az önálló életvitel elindításában. A családalapítás, a szülők gyermekvállalása egyfajta ösztönös vagy tudatos emberi vállalás, elhatározás, ugyanakkor felelősség is. A családi életre nevelés a társadalom egyik alapvető megnyilvánulása. A család és a közösség, alapvetően a szülők és a mindenkori iskola közös feladata biztosítani a gyermekek számára a tudást, a helyes magatartást, az életvezetési normákat. Meg kell alapozni mindazt, ami alapvető jelentőségű a kisgyermek, majd később a fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének kialakításában.

Az itt megtalálható kisfilmnek a témája egy igaz történet, valóban megtörtént eset, mely a szavak erejéről, a szülői szeretet hatalmáról szól:

<https://www.youtube.com/watch?v=74Oeuarx6b0>

A kisfilm a világhírű Thomas Alva Edison (1847-1931) amerikai elektrotechnikusról, feltalálóról és üzletemberről szól. Összesen 1093 szabadalom kapcsolódik a nevéhez, többek között a szénszálas izzólámpa, a fonográf, a kinematográf felfedezése és még sok minden más. Gyermekkorában sokat küszködött a tanulással: „Tanáraink szerint valami nincs rendben velem... és magam is csaknem elhittem magamról, hogy buta vagyok.” Tanítója képezhetetlennek minősítette. Édesanyja állhatatos szeretete, kitartó munkája átsegítette ezeken a problémákon.

„Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája” (Szent-Györgyi Albert)

A gyermekkor nehézségei jellemzik Albert Einstein (1879-1955) fizikust is, akit sokan a XX. század legnagyobb tudósának tartanak. Hároméves korában kezdett el csak beszélni, az iskolában nehézségei voltak a tanulással. Tanárai lassú gondolkodású gyerekek vélték. 26 évesen mégis elnyerte a fizikai Nobel-díjat.

A szakemberek sokáig úgy tartották, hogy a jó iskolai teljesítmény kizárólag a nevelés, a megfelelő környezeti hatások eredménye. Brit kutatások ikervizsgálatok nyomán némileg változtatnak ezen a nézeten. Valójában a gének 58 százalékban magyarázzák meg az iskolai teljesítményben mutatkozó különbségeket. Ugyanakkor a vizsgaeredményekben mutatkozó különbségek 36 százalékát magyarázzák meg a környezeti tényezők, vagyis az iskola és a család. A fennmaradó 6 százalékot azok a környezeti tényezők adják, melyek egyedülállóak, specifikusak minden egyes személy esetében. Ez pedig arra utal, hogy javíthatják a diákok teljesítményét azok az oktatási rendszerek, amelyek figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességeit és szükségleteit, mindazt tehát, ami genetikai hajlamukból fakad.

Az átlagon felüli képességekkel és személyiségjegyekkel megáldott fiatalokra mondjuk azt, hogy **tehetségesek**. Olyan testi és lelki adottságokkal rendelkeznek, amelyek kiváló tanulást, sikeres érvényesülést, kivételes teljesítményt tesznek lehetővé. A tehetség leginkább már egész korán, igen fiatal korban megmutatkozik, bár vannak kivételek is. Ezekből a gyermekekből szerencsés körülmények között kiváló művészek, tudósok, sportolók lesznek, akik nagy tettekre, rendkívüli teljesítményekre képesek. Állítólag a tehetségekből lesznek majd az üzleti világ sikeres menedzserei, a kivételesen eredményes politikusok, vallási vezetők is. Renzulli amerikai pszichológus szerint a tehetség az értelmi képesség (az

intelligencia), a kreativitás (az eredetiség) és a feladat iránti elkötelezettség (szorgalom, kitartás) egybeesése. A tehetség egyfajta ígéretesség, potenciális lehetőség a sikerre, ami a produkcióban, a megvalósított teljesítményben, azaz a tehetség kivételes adottságainak felmutatható, esetenként mérhető és összehasonlítható eredményében teljesedik ki. Vajdaságban a tehetséggondozásnak van hagyománya, az eredmények is beszédesek, van mivel büszkélkednünk. A tehetséggondozást felvállaló pedagógusok esetében jobbra egyéni teljesítmény, azaz ösztönös elhivatottság és állhatatos munka eredményezi a felkarolt fiatal felemelkedését, kivételes sikereit. Ma már ez nem elég, a tehetséggondozásnak rendszerben kell működnie, több szubjektum összefogásával, minél több rátermett fiatal felölelve kell sikerre vinni a tehetséggondozást. A korszerű tehetséggondozás témaköre nagy kihívás a pedagógusok, az oktatási intézmények, de az egész társadalom számára is. Be kell látni, hogy számunkra a legnagyobb érték maga az ember, különösen a tehetséges emberek, rajtuk áll a világ sorsa, a jövőnk és a megmaradásunk is. Ezért társadalmi érdek, hogy időben felismerjük a tehetséges fiatalokat, és értő módon vezessük, támogassuk őket a kibontakozás, az érvényesülés rögzös útjain.

Számos ember megéli az önmegvalósítás tünékeny pillanatait, amiket Maslow csúcselményeknek nevezett. A **csúcselmény** egy olyan élmény, melyet boldogság és kielégültség jellemez. Amikor egy diák teljes átéléssel, gyermeki érdeklődéssel és a felismerés boldogságával leli örömét egy téma kapcsán, amikor önmagára ismer és sajátává teszi a látványt, a felismerést, a gondolatot, amikor a felfedezés érzése elemi erővel tör rá, akkor csúcselményről beszélhetünk. Ingergazdag környezetben, látványos események közepette, vagy éppen az elvonult magányban, gondolatokba merült töprengés állapotában robbanhat ki a csúcselmény, mely akár egész életre szóló indíttatás, elhatározás, eszmélés lehet. Az a jó szülői ház, iskola, pedagógus, mely és aki lehetővé teszi az ilyen csúcselmény átélését.

A család szerepe a tehetséggondozásban címmel 2013. október 11-étől 13-áig háromnapos, nemzetközi jellegű családkonferenciát szervezett az Újvidéki Színházban a Pro Scientia Naturae Alapítvány és a GENIUS – tehetséggondozó mozgalom. Társszervező volt még a magyarországi Százak Tanácsa. A rendezvény főszervezője Muhi Béla, a GENIUS alapítója és elnöke volt.

<http://www.magyarorszo.com/hu/2117/vajdasag-ujvidek/102305/A-csalad-szerepe-a-tehets%C3%A9ggondoz%C3%A1sban.htm>

<http://www.magyarorszo.com/hu/2126/vajdasag-ujvidek/102631/L%C3%A9gy-j%C3%B3.htm>

<http://www.szazaktanacs.hu/tehetseg-szuletik-a-csalad-szerepe-a-tehetseggondozasban/>

A konferencia legfontosabb üzenete talán az, hogy „**legyél jó**”. Elsősorban nem tehetségesnek, felfedezőnek, kutatónak kell lenni mindenáron, hanem jó embernek, ez magában foglalja az összes olyan pozitív dolgot, amely a magyar nemzetre jellemző alapvető neveltetés, a keresztény erkölcs lényegét képezi. Az ember legyen jó, teljesítse hitelesen azt a feladatot, amelyet a sors rábízott! Aztán ha van tehetség is, akkor azt illik, kell, kötelességünk megfigyelni, felfedezni és támogatni mind a családban, mind az iskolában. Társadalmunknak meg kell adnia a lehetőséget a tehetség kibontakozására. A tehetség tehát önmagában semmi, elrontható, elpazarolható. A jellem a legfontosabb, légy jó. A tehetség nem csak a matematikai zsenialitásban meg a természettudományok ismeretében nyilvánul meg, van, akinek a nyelvi készsége jó, és könnyen tanul idegen nyelveket, másoknál viszont a motorikus képesség vagy a kommunikációs készség fejlett, és így tovább. Tehát a tehetségnek nagyon sok fajtája létezik. A rendezvényen a tehetség sokoldalúságára szerettek volna rámutatni a felszólalók. A modern pedagógiatudomány ma már úgy tekinti, hogy minden épkézláb

gyermek valamilyen szempontból tehetséges, és nagyon sok függ attól, hogyan foglalkoznak vele a családban, és később az iskolában is. Ettől függ az, hogyan bontakozik ki az egyénisége, és miként kamatoztatja a későbbiek folyamán a tehetségét. A konferencián részt vett a magyarországi Százak Tanácsa hét tagja is. Az előadások témája egyebek mellett a Tehetség és gondozása, a Kultúra és család, Kézírás és személyiség, Család és sport stb., amelyeket olyan híres előadók tartottak, mint Albert Gábor József Attila-díjas író, vagy dr. Szijártó István irodalomtörténész. A rendezvényen bemutatták a nemzeti tehetségprogramot, a magyar tehetségsegítő szervezetek szövetségét, és azt is, hogy mit jelent az a támogatási forma, amely Magyarországon kiépült elsősorban Csermely Péter munkásságának köszönhetően. A tehetségekkel való foglalkozás és a köréje felépített támogatási rendszer egyfajta sajátos hungaricum, több mint ezer tehetségpont működik, több tízezer diák van bekapcsolódva a programokba, és ez példaértékű egész Európában. A család fogalmát manapság sokan megpróbálják átértelmezni, ma már nem olyan a család, mint régebben volt, több formája létezik. Mi féltjük a családot, mert úgy tekintünk rá, mint a társadalom alapsejtjére. A szórványban nagyon fontosak számunkra azok a dolgok, amelyek a keresztyén neveléshez és ehhez tartozó erkölcsi alapokhoz, valamint a nemzettudathoz kapcsolódnak. A háromnapos konferencia egyfajta megszólítása volt az újvidéki magyarságnak, hogy össze tudunk-e még fogni, együtt tudunk-e lenni, tudunk-e közös témában egyezsége jutni és közösségépítő programokban részt venni.

A tanárnak is követnie kell a változásokat, semmiképpen sem maradhatunk le. Nem elég az, amit az egyetemről magukkal hoznak. Sok újonc tanár ott rontja el, hogy nem jár továbbképzésekre, nem fejleszti magát, szakmailag nem fejlődik tovább. Ugyanakkor a szakma, a tudomány is állandóan változik, bármilyen szakterületről is beszélünk. Ebben a munkában valóban érvényesül a holtig való tanulás, fejlődés. Tehát, ha a tanár nem elég ambiciózus, nincsenek ötletei, nem kreatív, nem törekszik az önfejlesztésre, ez a diákjain és a saját sikerességén, vagy inkább sikertelenségén is meglátszik. Fontos mozzanat a diákok megismerése is. Sokszor teszik fel a kérdést, hogy gyengébbek-e a mai diákok a régieknél, hiszen sokan állítják, hogy a tanulók már nem figyelnek, elevebbek az órákon, nehezen koncentrálnak és effélék. Valójában a mai diákok mást tudnak, és másként tudnak. Például jobban kezelik a számítógépeket, mint a tanárok, gyorsabban és sikeresebben sajátítanak el idegen nyelveket, jobbak a kommunikációs képességeik. Más dolgokban viszont lemaradnak; ilyen például az olvasás örömeinek megélése, valamint gyengébbek a magolás-szerű tanulásban is. Elmondható, hogy egy változás szemtanúi vagyunk, új generációk jönnek, új erényekkel. Bízunk kell a mai fiatalokban, nem szabad azonban elhanyagolni a szülői, illetve a tanári nevelés hatását. Az anyanyelv, a nemzettudat és a valláson alapuló erkölcsi elvek továbbra is alapvető építőkövek a társadalomnak, ezeknek nem kellene változniuk.

A szerző néhány személyes gondolatát közli az az interjú, mely a Magyar Szó napilapban jelent meg a következő címmel: *Az önbizalomnak át kell alakulni bölcsessé - A mai diákok mást és másként tudnak*

<http://www.magyarso.com/hu/2104/hetvege/101725/Az-%C3%B6nbizalomnak-%C3%A1t-kell-alakulni-b%C3%B6lcsess%C3%A9g%C3%A9g%C3%A9g.htm>

Régen voltak olyan iskolarendszerek, amikor megengedték a **gyerekek testi fenytését**, a tanárok a pajkosságot, a vidámságot nem tűrték meg a tanórákon, az elevenség bűn volt, magolással verték a gyerek fejébe a tudást. Fenyvegetéssel tartottak rendet, rideg, élettelen, érzelmek nélküli légkör uralkodott az iskolában. Tömött iskolatáska alatt görnyedve mentek a gyerekek a tanintézetbe, ahol igencsak mostoha körülmények uralkodtak.

Ma úgy tartjuk, hogy **a jó tanár** szemléletesen, érdekesen adja át az ismeretanyagot, tanulásra motiválja a diákokat, emberségből példát mutat, egész életével tanít és nevel. Önmagát elfogadja, szemléletet ad, hiteles, nyitott, szeretetet sugároz, lelkes, példakép. Folytathatnánk ezt a felsorolást. Hasznos olvasmányok vannak a következő honlapon:

<http://csermelyblog.tehetsegpont.hu/node/28>

Milyen a jó tanár? Avagy: Történetek a szeretetteljes, siker- és értékcentrikus, tehetségfejlesztő iskoláról

-----

A *Nemzeti szakképzési és felnőttképzési intézet* nagyon sok segítséget nyújt az iskolavezetésnek, a pedagógusoknak, az oktatásban dolgozó szakembereknek, egyúttal a szülők is betekintést nyerhetnek a korszerű oktatási tartalmakba és módszerekbe. Az anyaországi *Szakiskolai Fejlesztési Program* letölthető anyagokat tartalmaz, melyek igen hasznosak és tanulságosak:

http://szakma.nive.hu/letoltheto_anyagok/index.php

<https://sites.google.com/site/vzsuzsa/s>

A Szakiskolai fejlesztési program 2009. december 31-én sikeresen lezárult. A hozzá kapcsolódó pedagógiai anyagok számunkra is nagyon hasznosak lehetnek. Példaként kiemelem a *Természetismeret projektanyagok* című fejezetet, ahol részletesen megtalálhatók az iskolai megvalósításra szánt programok. Ezekből emelünk ki néhányat:

A tanulók tegyenek szert életkoruknak megfelelő, korszerű alapismeretekre, épüljenek be világnézetükbe az alapvető természettudományos összefüggések, és alkalmazásuk váljon a mindennapi élet szerves részévé; Ismerjék meg a természeti jelenségek magyarázatát, a tudományos ismeretek technikai alkalmazásait, a napi gyakorlatban használt berendezések működését; A mindennapi tapasztalatokból kiindulva sajátítsák el a tudományos megismerés alapjait, a tervszerű megfigyelést, a kísérletezést, a megszerzett adatok feldolgozását, értelmezését. Az önállóan végzett munka fejleszti a tanulók megfigyelő és lényeglátó képességét, a kísérletek elemzése pedig fejleszti a kauzális gondolkodást; Alkalmazzák a többi természettudományban, a matematikában és az informatikában tanultakon túl a szövegértési és szövegértelmezési feladatokban szerzett jártasságokat is; Saját szintjükön, a szaknyelv minimális használatával világosan fogalmazzák meg a fizikai problémákat, ismereteiket szóban és írásban helyes magyarsággal, szabatosan fejezzék ki. A modulok feldolgozása segítse az önálló ismeretszerzést, és információfeldolgozást, valamint ösztönözze az elektronikus információhordozók célszerű felhasználását.

A természettudományos, a digitális, a gondolkodási, a matematikai és egyéb kompetenciák felölelik a következőket: A természeti folyamatok, kölcsönhatások leírása, az ok-okozati összefüggések feltárása, a változások okainak megértése. Az ismeretek alkalmazása a mindennapi életben. A környezetvédelem tudományos alapjainak alkalmazása a mindennapi problémák megoldására, az egészséget veszélyeztető hatások felismerése és elkerülése. Kísérletek és megfigyelések elvégzése önálló és csoportmunkában, jártasság megszerzése a kísérleti eszközök használatában, a kísérleti és mérési eredmények, tapasztalatok rögzítése és ábrázolása a témának megfelelő módon. Az infokommunikációs technológiák használatának elsajátítása, az információ megszerzésének, feldolgozásának és értékelésének gyakorlása. A tapasztalatok beépítése a tanulási folyamatba, a megtanult ismeretek alkalmazása a mindennapi élet jelenségeinek magyarázatára. Képi, mozgóképi és szöveges úton megszerzett ismeretek, kísérletek és megfigyelések konvertálása, filmrészletek és egyéb képi ismerethordozók információinak elemzése, ábrák, grafikonok elemzése, a következtetések szöveges megfogalmazása. Grafikonok, diagramok leolvasása, táblázatok adatainak értelmezése. Egyszerű számítási feladatok elvégzése. Együttműködés a társakkal

páros, csoport és projekt munkában. A hatékony, önálló tanulás képességének fejlesztése, tanulás iránti igény felkeltése. Írásos, grafikus és képi információk önálló feldolgozásának fejlesztése, az eredmények értékelése; az önreflexió képességének kialakítása. Hallott vagy olvasott információk feldolgozása, jelenségek, folyamatok leírása szóban és írásban. Stb.

Igen értékes természettudományos tananyagokat láthatunk még itt:

<http://www.ttko.hu/kbf/index.php>

Idehaza nagy hagyománya van az úgynevezett **Vuk-díjnak**, amit azok a tanulók kapnak meg, akik tanulmányik során színikitűnő eredményt érnek el, tehát mindenből ötös osztályzatot kapnak. Évtizedekkel ezelőtt iskolánként volt néhány Vuk-díjas diák, akiket mindenki ismert, mindenki elismeréssel szólt róluk. Azután egyre sokasodni kezdtek a színikitűnők, valósággal versengés indult meg a Vuk-díj megszerzéséért, bármi áron kitűnőnek lenni, mert az privilégiumokkal jár. A minőség viszont egyre inkább csökkent. Álljon itt egy idézet e téma kapcsán:

„A Vuk-díj kárt okoz, saját maga ellentéte lett, szűnjön meg!”

A Vuk-diploma megszüntetését kéri a belgrádi gimnáziumok fóruma Tomislav Jovanović oktatásügyi minisztertől. A fórum szerint a diploma károkat okoz az iskolarendszer értékrendszerében, mivel az utóbbi időben saját maga ellentétévé változott. Hatodik osztálytól a gyerekekre és a szülőkre is nagy nyomás nehezedik a diploma megszerzése miatt. A Vuk-díj megszüntetése hozzájárulna az értékrend stabilizációjához, az igazságos osztályozáshoz, a diákok nagyobb motivációjához és a tanárok jobb munkájához. Az oktatás bármilyen reformja, mint a fórumnál vélik, elkerülhetetlen lépés, ami segít abban, hogy a szerbiai oktatás megszabaduljon az elavult normáktól és értékrendszertől – áll a fórum közleményében. (Vajdaság Ma, Tanjug)

A kézírás elsajátítása kulcsfontosságú az életben. Habár ma ezt sokan elvitatják és elavultnak tartják. A gombok nyomogatásával, a billentyűzet ügyes kezelésével egyszerűbb az írás, felesleges erőltetni a kézírás gyakorlását – vélik. Én inkább a kézírásra szavazok, arra az automatizmusra, mely rögződik a gondolkodás és motorikus kézi tevékenység relációján. Egyetemi hallgatóink gyakran nem tudnak jegyzetelni az előadásokon, kézírásuk gyatra, olvashatatlan, keverik a kis- és a nagybetűket. Azután meglepődnek, amikor a digitális világban egy munkahelyi interjú alkalmával kézzel írt életrajzot kérnek tőle. A kézírás védelmében érdemes meghallgatni két rádióinterjút:

Link: <http://www.katolikusradio.hu/musoraink/adas/409784>

Link: <http://www.katolikusradio.hu/musoraink/adas/410080>

W. Barna Erika: **Fohász a kézírásért**

Köszönjük Teremtőnk megszentelt ajándékodat: a beszélni és írni tudás képességét.

Köszönjük az emberi szellem diadalait, a feledésbe hulló múltat rögzítő írásjegyeinket. Hálát adunk, hogy megszenvedett tapasztalatainkat, tudatformáló felfedezéseinket nemzedékről nemzedékre hagyományozhatjuk, kilépve a szűk tér- és időbeli korlátokból – a megismerés egyre magasabb szintjeire jutva.

Hálát adunk, hogy magasabb rendű Énünkkel így is kapcsolatba kerülve, ráláthatunk a betűtestekből kirajzolódó tükörképünkre, megnyilvánult és rejtve maradt adottságainkra, egyéni küldetésünkre, fényes és árnyékos lényrészeinkre.
Köszönjük a betűvetéseinkben felfedezhető, mozdulatainkat vezérlő egyetemes energiákat.

Köszönjük, hogy a kézírás által is élénk tárod különbözőségeink feletti azonosságainkat, halandó létünkkel való sorsküzdelseinket, és halhatatlan lényedben való összetartozásunkat.

Köszönjük, hogy tágas és változatos teret adtál nekünk az írásjelek véget nem érő variációival, s megteremthetjük a toll és papír nászából születő betűgalaxisunkat.

Urunk, Teremtőnk, ne hagyj minket kísértésben, segíts megszabadulni az alkotó erőinket sorvasztó technikai függőségünktől. Adj tiszta elmét, hogy ne tékozzunk el a szellemi-lelki növekedésünkhöz irányt mutató kézírásunkat, s ne cseréljük fel a falanszteri egyformasággal sokkoló, lélektelen jelekkel.

Kérünk, segíts, hogy kényelemszeretetünk, felpörgetett életmódunkból fakadó türelmetlenségünk ne győzzön felettünk, s legyen önfegyelmünk formálni betűinket – átadva magunkat bensőnkől vezérlő mozdulatainknak.

Add, hogy újra és újra felfedezzük rögzített gesztusaink sokdimenziós üzenetét, s értő szívvel fogadjuk ákombákomjaink biztatásait és figyelmeztetéseit.

Add, hogy kusza írásképeinkben, szabálytalanul ingadozó, görcsösen araszoló vagy gyors tempóban vágató sorainkban felismerjük betegítő egyensúlyvesztéseinket, és gyógyító hitünket, reményeinket, rejtett erőtartalékainkat.

Őrizd meg, mentsd meg időtlen időkre az elődeinkkel és utódainkkal párbeszédre lehetőséget adó, lélektől lélekig ható üzenetváltásainkat.

Áldásodat kérjük: ne hulljon ki a toll a kezünkből, s ne veszítsük el saját képmásunkra formált, egyéni vonalainkból megalkotott, a világegyetem végtelenségében egyedüli, egyszeri, senki máséval fel nem cserélhető mikrokozmoszunkat.

Ámen

Minden emberi tevékenység alapja a **boldogság keresése**. Gondoljuk csak meg: az élet értelme a boldogság, illetve annak keresése. Az öröm mindig csak egy pillanatnyi érzet, ami rövid időn belül megváltozhat. Igaza van Milan Kundera nagy cseh gondolkodónak, aki ezt mondta: *Az ember bekötött szemmel halad át a jelenen*. Van, aki a múltban él, ott keresi az emlékeket, oda vágyik vissza. A másik ember a jövőnek él: „majd lesz ez jobb is, eljön még az én időm, ki kell tartani, forog a kerék...” Közben megfeledkezünk arról, ami most van. Arról a pillanatról, amibe tömörül az életünk. Az egyik pillanat tovaröppen és a múltba vész, a másik jön majd, de még a jövőben van. A most, az a fontos, azt kell megtapasztalni, kihasználni, élvezni, örömet megragadni és átélni. A most sohasem jön vissza. Most megvan az örömöm – ezt kell tudatosan átélni. A sok örömteli boldog pillanat jelenthet egy sikeres életszakaszt, akár a teljes életet is, vagyis boldogságot. Első feltétele a boldogságnak, hogy szeresd önmagad. Erényeid és hibáid tudatában légy magaddal kibékülve, fogadd el azt, ami van.

Keressük meg a boldogságot a világban, a kapcsolatokban, a munkában és a szórakozásban, keressük mindenütt! A boldogság attól lesz teljes, ha másoknak is adunk belőle. A boldogság gyökere, mások boldogsága.

Amikor a fiatalok rádöbbennek arra, hogy mi a boldogság és merre keressék azt, akkor azt mondhatjuk, hogy belépnek a felnőttek világába.

Hiszékenység, áltudomány az, ami veszélyezteti a fiatalokat. Az emberben van egy vonzódás az ezotéria, a rejtelmes természetfeletti dolgok iránt. Ugyancsak izgalmasak azok a gondolatok, tanítások is, melyek tudományos alapokon nyugszanak, vagy tudományos szakkifejezésekkel vannak manipulálva, viszont képtelenségeket állítanak. A tudománynak éppen az a hitelessége, hogy bizonyítékokon, megismételhető megfigyeléseken, ellenőrizhető tényeken alapszik. A tudomány minduntalan önmagát ellenőrzi. Az alábbiakban utalok két olyan példára, melyeket magam ellenőriztem le, és megadtam a magyarázatokat is.

<http://fokusz.info/index.php?cid=1409458913&aid=1164532321&lista=1>

A mágneses ember. Mint tudjuk, a mágnes vonzza a vastárgyakat. De vajon az ember teste, vagy szellemének titokzatos akarata képes-e mágneses hatást produkálni? Ennek néztem utána. A *Kritikus gondolkodásra nevelés* című előadásra 2008. július 9-én került sor Újvidéken az Apáczai Nyári Akadémián. Az előadó Hartlein Károly, a magyarországi Szkeptikus mozgalom neves szószólója volt. Beszélt a tudományos igazság fontosságáról. Napjainkban is tetten érhetjük az áltudományokat, a tudományosnak tűnő, de hamis gondolatokat. Sajnos a médiákban is nagy teret kapnak a tudomány szempontjából eretnek gondolatok, a jelenségek hamis magyarázatai, a természetfeletti erőkkel értelmezett jelenségek leírásai... Beszélt a Szkeptikus mozgalomról, a szakemberek harcáról az áltudományok ellen. Ennek a tanári továbbképzésnek a főszervezőjeként irányítottam az előadást követő szakmai beszélgetést. Szóba került többek között az is, hogy a világhálón néhány képen látható egy ember, akinek a teste vonzza a vastárgyakat. Mágneses ember... A képek láttán sokan minden gondolkodás nélkül elfogadták, hogy ez lehetséges, elvégre vannak csodás képességekkel rendelkező emberek. Miért ne volna mágnesességet produkáló médium? Pszichokinetikus, pszi- vagy bioenergiát kisugárzó ember... A tévhiték elosztatására bemutattam az egyik „produkcióm”. A testemre felraktam néhány vasból készült evőeszközt. Kanál, villa és kés tapadt hozzám, de vasalóval is megy a dolog (csak ne legyen forró), meg lábassal, zsilettpengével...

A jelenség magyarázata nagyon egyszerű. Nyáron meleg van (de télen a fűtött szobában is), az ember bőre kissé izzadt, ragad hozzá minden... Sima fémtárgyak különösen jól tapadnak, ezt mindenki kipróbálhatja. Valójában kiszorul a levegő az érintkezési részből, és a külső légnyomás odatapasztja a fémtárgyat. Kellő ügyességgel elérhetjük, hogy mágneses ember módjára felpakoljuk mellkasunkra a fémből készült evőeszközöket (de nem csak azokat), és ehhez nem is kell nagyon hátradőlnünk... Csak a szőrös embereknél lehet gond ezzel a „mágneses energiával”, akarom mondani a tapadással, mert levegő hatol be az érintkező felületek közé. Hölgyeknél ilyen gondok nincsenek, náluk egyébként is kedvezőbbek a domborulatok az efféle kísérletekhez... Egyébként megjegyzem, hogy abban az időben nálunk is akadt néhány „mágneses ember”, még a médiák is foglalkoztak velük.

Fizikusként jómagam is meghívást kaptam az Újvidéki Televízióba a magyar szerkesztőségtől, és élő adásban mutattam be a jelenséget, majd megadtam a tudományos magyarázatát.

<http://fokusz.info/index.php?cid=1409458913&aid=1332635685&lista=1>

A Nemzetközi Tojásszövetség 1999-ben hirdette meg minden év októberének második péntekére a tojás világnapját, hogy felhívja a figyelmet a tojás nélkülözhetetlenségére. Tudni való, hogy a tojást tükörsima vízszintes felületen lehetetlenség megállítani, hiszen „tojás alakú”, és mindig felborul. Állítólag Amerika felfedezője, Kolumbusz Kristóf úgy oldotta meg a lehetetlennek tűnő problémát, hogy óvatos ütéssel behorpasztotta a tojás alját, így függőleges helyzetben mégiscsak meg tudta állítani. Azóta is a lehetetlen kimenetelűnek tűnő problémák elegáns megoldására célozva emlegetik Kolumbusz tojását. A bűvészek, szemfényvesztők ismerik a tojás felállításának egy másfajta technikáját. Mutatványuk során a tojás nem sérül meg, ezt a közönség le is ellenőrizheti a produkció végén. A turpisság a dologban az, hogy a tükörsima vízszintes felületre észrevétlenül egy pici konyhasót szórnak. A tojás néhány sókristályra támaszkodva mégiscsak megáll. Ezután óvatosan le kell fűjni a felesleges sót, és kész a mutatvány. Az emberek szájátva bámulják a „csodát”. Ha belegondolunk, a tojás belső anyaga cseppfolyós, minden elmozdulásra alakul, áramlik, mint lavórban a víz, csak hogy itt valamivel nagyobb a folyadék sűrűsége.

Magam is meglepődtem, mikor sókristályok, ragasztó és egyéb segédanyag nélkül sikerült ferde üveglapon megállítanom a tojásokat. Hinni kell a lehetetlenben, és megvalósul!

Valószínűleg van racionális magyarázata ennek is. Igen, ugyanis a tojás héja mészke, lapos oldalú kalcium-karbonát kristályokból áll. Ha ügyesek és főleg türelmesek vagyunk, akkor eltalálhatjuk azt az alátámasztási pontot, vagyis azt a kristálylapot, melyen áthalad a tojás úgynevezett súlyvonala, és valóban meg fog állni. Csak hogy a legtöbb ember ezt ki sem próbálja, mert lehetetlenségnek tartja. A legrövidebb idő, ami alatt lejtős felületen megállítottam a tojást kb. 8 másodperc. Amikor sikerül eltalálni a kedvező pozíciót, a tojásnak mintha gyökere nőne, hihetetlen stabilitással tartja magát. Persze rezdülésre eldől, de ha nincsenek zavaró körülmények, napokig, hetekig képes függőleges helyzetben maradni. Dr. Berényi János, a zentai konzultációs központ eminens konzulens tanára is lehetetlenségnek tartotta ezt a mutatványt, még azt is mondta, hogy „Megerszem a kalapom, ha ezt megcsinálod!” A fent közölt honlapon vannak a fényképek a kísérletről, amit a tanárkolléga is látott. Amikor saját szemével meggyőződött a valóságról, tréfásan csak ennyit mondott: „Nincs is kalapom”.

Tudjuk, hogy vannak **mérgező dísznövények** a parkokban, még a szobánkban is. Ilyen a tiszafa, a leánder, a fikus, a hóvirág, a gyöngyvirág, a tulipán... Gyönyörködtető, habár tudjuk, hogy veszélyt hordoznak. Analógiával élve a közösség megnyilvánulási is olykor kellemetlenek, bosszúságot okoznak, amiről tudunk, de eltűrjük. A társadalom a mindennapjainkban rengeteg gyönyörködtető, de szellemileg mérgező tartalmakkal halmoz el bennünket. Egyes filmek, tévéműsorok, propaganda szövegek, manipulált események, álhírek feszültséget okoznak bennünk, izgatóak, szorongást, sőt félelmeket keltenek és nagyon nehéz ellenük védekeznünk. A felsorolást tovább folytathatnánk a bűnözéssel, a káros élvezeti cikkekkel, az idegesítő politikai csatározásokkal, a lelket megrontó ideológiákkal stb. A fiatalokat korán **fel kell készíteni az életre**, meg kell tanulniuk a helyes életvitelt, erőt és tapasztalatot kell gyűjteniük a káros hatások kivédésére. Egyéniséggé kell nevelni mindnyájukat, hogy művelt, gerinces, egész ember legyen belőlük. Korunk hibája, hogy nem embert, hanem tömeget nevel, amelyet egy-egy jelszóval bármilyen irányban el lehet téríteni, és alantas célokra fel lehet használni.

Dalai láma idézet

<https://nlprtrainercoach.wordpress.com/tag/dalai-lama/>

Egyre nagyobb házunk, s egyre kisebb családjunk van
Kényelmesebben élünk, s kevesebb időnk van

Több végzettség, s kevesebb józanész
Több tudás, s kevesebb helyes döntés
Több szakértő, s kevesebb megoldás
Több gyógyszer, s kevesebb egészség
Mi már hatalmas távolságokat tettünk meg a Holdig és vissza, és képtelenek vagyunk átmenni a szomszédba egy teára
Hatalmas számítógép-rendszereink vannak, és egyre kevesebbet beszélgetünk egymással
Megnyertük a mennyiséget, s elvesztettük a minőséget
Gyors éttermekbe járunk, s lassan emésztünk
Egyre több hatalmunk van, s egyre alacsonyabb a morál
Egyre több a jövedelem, és egyre több a szegény
Túl sok ablakot nyitottunk a világra, s egyet sem önmagunk, s egymás felé.

1971. szeptember 9-én jelent meg az üzletekben John Lennonnak az Imagine, vagyis **Képzeld el** című nagylemeze. Másnap már a slágerlisták élén állt. A világért aggódó ember gondolatait énekelte el a legendás The Beatles együttes énekes-zeneszerzője gyönyörű zenei stílusban.

http://slagermuzeum.network.hu/video/beatles/john_lennon_imagine

Képzeld, hogy nincs mennyország. Könnyű, csak próbáld meg! S alattunk pokol sincsen, felettünk csak a kék ég. Képzeld, hogy minden ember itt és most él. Országhatárok mind megszűnnek. Mindenki szabadon jön-megy. Nem kell többé háborúzni. Vallásért sem ölnek már. Képzeld, hogy minden ember Békességben él! A-ha. Mondhatod, hogy álmodozz csak, de nem én vagyok az egyetlen. Egy nap te is velünk tarthatsz, és a világ egységben lesz! Képzeld, hogy nincs tulajdon. Tudom ez nagyon nehéz. Nincs kapzsiság, sem éhség. Testvérként él minden ember. Képzeld, hogy ez a világ mindannyiunké! A-ha. Mondhatod, hogy álmodozz csak, de, nem én vagyok az egyetlen. Egy nap, te is velünk tarthatsz és a világ egységben lesz!

Mi a helyzet a **duális képzéssel** kapcsolatban?

<http://www.vajma.info/cikk/szerbia/24059/Rekordmerteku-erdeklodes-a-dualis-oktatas-irant-Szerbiaban.html>

2016. szeptember 12

Rekordmértékű érdeklődés a duális oktatás iránt Szerbiában

Ebben az iskolaévben 511 diák iratkozott be az új modellként bevezetett duális oktatású tagozatokba a kísérleti projektumokat végrehajtó iskolákban, ez pedig rekordnak számít, jelentette ki Marko Čadež, a Szerbiai Gazdasági Kamara elnöke.

„A fiatalok körében tapasztalható nagyfokú munkanélküliség csökkentésének egyik lehetősége a jó gazdaságfejlesztési alap megteremtése. Ez a duális oktatás alapfeladata” – magyarázta a gazdasági kamara elnöke, s közölte: az első generáció minden tagja el tudott helyezkedni.

Bejelentette továbbá egy üzleti akadémia létrehozását, amely a munkanélküliek átképzését segítené, és már 2017-ben megkezdhetné a működését.

Aleksandar Vučić szerbiai kormányfő ugyanakkor ma arról beszélt, hogy az ország jövőjét tekintve a duális oktatás a legfontosabb téma, a Világbankkal pedig megállapodtak abban, hogy a duális oktatási programok számát 14-ről 70-re növelik.

Rámutatott továbbá, hogy a programban leginkább külföldi cégek vállalnak szerepet, a szerbiai vállalatok ritkán tekintik át szükségleteiket az elkövetkező 5-10-20 évre vonatkozóan, s ezen szerinte változtatni kell.

„A duális oktatás a foglalkoztatás, a GDP és az életszínvonal növelése, az eurointegráció tekintetében is elengedhetetlen, ennek kapcsán kell a legjobb eredményeket felmutatnunk” – hangoztatta.

Hallgatóinknak, és a nyilvánosságnak is tudnia kell, miként indult itt Vajdaságban a kertészek képzése. Egyik hetilapunk korabeli cikkéből idézünk:

<http://hetnap.rs/mobil/?p=cikk&id=2412>

A kilencvenes évek elején nehéz idők jártak nemcsak az akkori országban, de a Tisza mentén is. A fiatalok tömegesen hagyták el a szülőhelyüket: egyesek a háború és a katonaság elől menekültek, mások a megélhetési nehézségek miatt kötöttek vándorbatyut a hátukra, de szép számban akadtak közöttük olyanok is, akik az anyanyelvükön szerették volna folytatni tanulmányaikat... az önkormányzat egyetértésével, valamint néhány budapesti és gödöllői szakember közreműködésével sikerült létrehozni a mai napig működő Kertészeti Főiskolát, hivatalos nevén a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának Határon Túli Levelező Tagozatát. Munkáját a Kertészek Egyesülete segíti elő, háttérintézménye pedig a Thurzó Lajos Közművelődési Központ. Buzogány Mária, az alapítók csapatának tagja, az iskola első vezetője így emlékezik vissza a kezdetekre: „Nem szokványos iskolaalapítás volt, még úgy sem, hogy kisebbségben sohasem az. Nem ígért fényes karriert, de veszélyt, zaklatást, rendőrséget igen. 1995-öt írtunk. Kegyetlen, véres háború folyt. A lelkekben kétségbeesés, tanácstalanság, öntudat, bátorság.” Nagy József főesperes úr írja abban az alkalmi kiadványban, amely a jubileumra jelent meg: „A legnagyobb élmény számomra a bombázások ideje alatt volt. Mi egyháziak szabadon gyülekezhettünk, az iskoláknak viszont csak nagyon korlátozott gyülekezési lehetőségük volt. Felkínáltam, hogy felnőtt hitoktatás fedőnéven a hittanteremben legyenek a konzultációk. Azokban a hetekben így is történt, néhány előadás, illetve vizsga is megvalósult ilyen módon, és nem szakadt meg a munka folytonossága.”

Az fent idézett újságcikkből is értesülhettünk, hogy a **képzési feltételek** megteremtése után 1995-ben beindult Zentán a vajdasági tagozat. A második tagozatvezető évekig Birclin Júlia volt, majd Lengyel László vette át a zentai tagozat vezetését. Az elmúlt 20 évben a budapesti professzoroknak, a hazai konzulens tanároknak, valamint a hallgatóknak is atyai segítséget, családi vendégszeretetet, naprakész információkat, biztatást és segítséget nyújtott Mucsi György, mindnyájunk Gyuri bácsija, a Művelődési Központ egykori igazgatója. A zentai hallgatók első generációinak egyike volt Döme Zoltán, aki példás szorgalmával és kiváló tanulmányi eredményeivel tűt ki. Neki jutott az a szerep, hogy besegítsen a szervezésben, valamint a tangazdaságban irányítsa a gyakorlati munkákat. A most aktuális helyzetről, a képzés lebonyolításában résztvevő személyekről a Szent István Egyetem hivatalos honlapján lehet tájékozódni itt: <https://szie.hu/>

A Zentai Konzultációs Központ tájékoztatói, a tantárgyfelelős tanárok és a konzulens tanárok listája, valamint egyéb aktualitások ezen a honlapon láthatók meg:

<http://kerteszeti.tanuljkersz.hu/tantargyfelelos-tanarok/>

A Szent István Egyetem tájékoztatójából idézünk:

<https://kertk.szie.hu/kepzesek/hataron-tuli-kepzesek>

A kertészeti képzésre az egész Kárpát-medencében szükség van, a felaprózódott kis földbirtokokon (2-10 ha) a hagyományos gazdálkodás nem teszi lehetővé az ott élő emberek megélhetését, helyben maradását, csak az intenzív kertészeti termesztés, korszerű termesztési technológiák megismerése és azok céltudatos alkalmazása változtathat a helyzeten.

1993-ban kezdte el a Kertészettudományi Kar a kertészmérnök képzést a határon túl levelező formában. Évente 450-500 hallgató vesz részt a határon túli képzésünkön, három szomszédos országban: Romániában, Szerbiában és Ukrajnában. Az adott helyeken az oktatásnak megfelelően Konzultációs Központokat hoztunk létre, ahol a diákok tanári irányítással hétféteken készülnek fel a vizsgákra.

A 2012/13. tanévtől Zenta képzési helyen már környezetgazdálkodási agrármérnök alapképzési szakon is képzünk hallgatókat.

Képzésünk célja olyan szakemberek képzése, akik lakóhelyükön maradva önálló farmgazdaság létrehozására, a kertészeti termelés, feldolgozás és értékesítés szervezésére, irányítására képesek.

Inváziós fajok veszélyeztetik térségünket. Vajdaságban is szükség van olyan szakemberekre, akik felismerik a veszélyt és védekeznek. A szakemberek nevelésében, az utánpótlás biztosításában jelent nekünk óriási segítséget a Szent István Egyetem képzési rendszere.

Ezen a nyáron, augusztus végén Zentán, de Újvidéken is tömeges kártételt okozott a puszpángmoly. Korábban még nem láttuk. Ez egy inváziós ízeltlábú kártevő, a buxus (puszpáng) bokrokon okoz kárt Tönkreteszi a kertek, a parkok, a temetők díszeit. A puszpángmollyal kapcsolatos leírást itt nézhetjük meg: <https://www.google.com/#q=Cydalis+parsipennis+magyarorszag>

Újvidéken is sikerült tetten érnem a kártevőt! Megfogtam a hernyót és a lepkét is. De legalább csak egy fajjal táplálkozik. Az Amerikából érkezett lepkekabóca viszont kevésbé válogatós, vígan terjed mindenfelé, többfajta növényvel táplálkozik, idén először látták a palicsi szőlőskertekben, de a Temes menti erdőkben is volt belőle bőven...

Hamvas Béla: A láthatatlan történet

„A boldogságot csak az bírja el, aki elosztja. A fény csak abban válik áldássá, aki másnak is ad belőle. Mert amikor bennünket elküldtek, az útrabocsátó Hatalom így szólt:

Rád bízok minden embert külön, kivétel nélkül mindenkit, segíts, adj enni, adj ruhát, mindenkire vigyázz úgy, mint magadra, és ne hagyd a sötétségben elmerülni. Amit szerzel, amit elérsz, amit tudsz, amit átélsz, osszad meg. Az egész világ tied. Szabad vagy a kövektől az éterig. Ismerd meg, hódítsd meg, senki se tiltja, de jaj, neked, ha magadnak tartod.

Elbocsátlak téged is, mint mindenkit: felelős vagy minden emberért, aki veled él, s el kell számolnod minden fillérrel, amit magadra költesz, minden örömmel, amit magadba zártál, és minden boldog pillanattal, amit magadnak tartottál meg. Most eredj és élj, mert a világ a tied!"

Forrásmunkák:

- *A család szerepe a tehetséggondozásban.* Szerkesztők: dr. Kováts-Németh Mária, Muhi Béla és dr. Szijártó István. Százak Tanácsa, 2013
- Kováts-Németh Mária: *Kultúra, érték, iskola.* Platina nyomda és Kiadó Kft. Győr, 2015
- Dr. Sági Zoltán: *A kötődés hálói – Közösségben létezve.* Árgus, Újvidék, 2015.
- Dr. Sági Zoltán: *Gondolkodva érezni – érezve gondolkodni. Adalékok a nevelés pszichológiájához.* Árgus, Újvidék, 2012.
- Pázsinné Annamária: *Az interperszonális konfliktusok és az érzelmi zavarok feloldását segítő pszichológiai műhelyek. Az érzelmi intelligencia fejlesztése.* VMPE, Újvidék, 2016.